

Dossier

Grappige namencombinaties in het Nederlandse taalgebied

PIET CRETEN

In het Nederlandse taalgebied lopen er nogal wat figuren rond die gezegend zijn met een combinatie van voor- en achternaam die deuren opent of misschien meteen weer sluit. Het lijkt er sterk op dat er onderbewuste krachten meespelen wanneer mensen namen verzinnen voor hun kroost. Stel dat u als achternaam 'Brood' draagt en u krijgt een zoon. Hoe groot schat u de kans in dat de namen Herman of Frans heel even door uw hoofd schieten? De meeste mensen weerstaan makkelijk de lokroep van de Ben Crabbé die diep in hun wezen verscholen zit, maar enkelingen zijn zo euforisch dat ze hun nageslacht van bij de geboorte veroorzaken tot hoongelach of pesterijen.

Over taal ging de afgelopen tijd op zoek naar de mooiste, leukste of grappigste combinaties van voor- en achternamen in het Nederlandse taalgebied en kreeg honderden reacties binnen. De leukste of opmerkelijkste daarvan presenteren we in deze minireeks. De inzendingen vielen grotendeels in te delen in twee grote categorieën: de 'mooie' namencombinaties en de 'grappige'. In een vorige bijdrage presenteerden we al de mooi bevonden combinaties. Deze keer is het de beurt aan de grappige, of in veel gevallen, tragikomische combinaties, want of de dragers er blij mee zijn, valt in veel gevallen te betwijfelen.

Beroemdheden

Wie zijn achternaam deelt met een beroemdheid en enige bewondering heeft voor de ster in kwestie, zal de nodige moeite hebben om een voornaam te kiezen die niet verwijst naar het idool. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat er in ons taalgebied heel wat Jimmy Hendrickxen of Bob Dillens rondlopen. Omgekeerd kunt u natuurlijk ook de pech hebben dat een naamgenoot ervoor kiest beroemd of berucht te worden en op die manier uw goede naam meteen naar de filistijnen te helpen. Vraag maar aan de Marc Dutroux' in Wallonië.

Het valt bijvoorbeeld allemaal nogal mee voor iemand als Hugo Bos, al krijgt hij regelmatig het grapje te verduren dat zijn winden wel erg lekker moeten ruiken. Ook de heer Rembrandt van Rijn had het slechter kunnen treffen. De inzender had bovendien als kind een vriendinnetje dat Hendrickje Stoffels heette, de grote liefde van Rembrandt (de schilder). De hedendaagse tegenhangers zouden elkaar overigens nooit ontmoet hebben. Ook Eva Adam en Jay Lennon zullen vrij makkelijk kunnen achterhalen waar hun ouders de mosterd haalden.

Minder leuk is het leven dan weer begonnen voor Donald Duk uit Den Haag en Donald Duyck uit Oostrozebeke, die in hun leven wellicht meer dan een gemiddeld aantal eendenimitaties te berde hebben mogen brengen. Ook Stijn Vranken had het beter kunnen treffen. We mogen er niet aan denken wat hij zoal te horen heeft gekregen in zijn jeugd.

Sommige ouders hopen via de naamskeuze voor hun kind meteen wat leiderscapaciteiten in te lepelen. Koningshuizen, keizers of legeraanvoerders blijken het ook goed te doen als inspiratie bij naamgeving. Zo noemde de heer Van Maele zijn kinderen Margaretha en Lodewijk en verder lopen er in de Lage Landen heel wat mensen rond die namen dragen als Karel De Grote, Charles Leroy, Boudewijn Deconinck (in een of twee woorden) en ook Annie Bal (u weet wel, die van de olifanten).

Onbedoelde boodschappen?

Een tweede categorie grappige namen zijn combinaties die een woord of een woordgroep opleveren die in veel gevallen wellicht niet zo bedoeld was. Hét typevoorbeeld is de combinatie Eli Peeters, die, echt waar, al menige baby getroffen heeft. Maar er zijn er nog vele andere, die je soms nauwelijks voor mogelijk houdt. Zo mag het een mirakel heten dat de Nederlandse topman Wiet Pot niet – zoals de inzender schrijft – de grote cannabisbaas van Nederland geworden is, maar het wel geschopt heeft tot een van de rijkste bankiers van Nederland.

Andere voor- en achternamen die leuke woorden vormen zijn: Aart Beijen, Bo Bos, Bibi Boom, Ko Mies, Erika Meel, Jos Thie en Koen Dooms. Ann Nijs mag nog van geluk spreken als je haar situatie vergelijkt met die van An Alen en An Aelgoet.

Sommige combinaties lijken op het eerste gezicht volstrekt onproblematisch, tot ze opduiken in gealfabetiseerde lijsten. Dergelijke lijsten vormen zonder enige twijfel een valstrik bij het kiezen van een voornaam. Helaas komt deze waarschuwing te laat voor de ouders van Tine Cant, Erik Dom, Odile De Croock en Maarten Sper.

Lijsten vormen overigens wel vaker een probleem. Telefoonlijsten bijvoorbeeld vermelden vaak slechts een initiaal van de voornaam. Gecombineerd met de achternaam kan dat opnieuw vervelende combinaties opleveren; vraag maar aan Sjarrel Ex of Pieter Enis. Wel leuk is het voor Denise Enis, wier voornaam opnieuw gevormd wordt door de combinatie initiaal-achternaam.

Naast combinaties die een woord opleveren, zijn er ook die een hele woordgroep vormen. Een goed voorbeeld daarvan is Werenfried Tuerlinckx. Even doorlezen en u merkt dat er een mooie zin tevoorschijn komt.

Erg aardige woordgroepen leveren de namen van de volgende personen op: Sytze Vliegen, Ben Aangenaam, Ben Gemeen, Nest (van Ernest of Nestor) Mussen, Jan Alleman en Paul Rothier (na diens dood levert het in elk geval een mooie grafsteen op).

Bij een naamsafroeping van een alfabetische lijst kijken de volgende mensen wellicht een gat in de grond: Winther De Grauwe, Beertje De Bruyne en Paul Versteven, die, zoals hij zelf aangeeft, met het afsmelten van het poolijs meer en meer brandend actueel wordt.

Nog een leuke anekdote is die over een ex-voorzitter van een examenjury die in Leuven voor de richting Germaanse talen alfabetisch moest afroepen welke studenten geslaagd waren. Alles liep uitstekend tot hij voldoende luid Gheyle Griet moest roepen. Het effect kunt u raden.

Moeilijk te controleren is het verhaal van een lezer die beweert dat zijn moeder bevriend was met een meisje dat Justine Agathe Marie heette. Met de nodige dialectachtergrond weet u waar het pijn deed als ze haar naam hoorde.

Polyglotte grappenmakers

Soms lijkt een namencombinatie op het eerste gezicht niet zo bijzonder, maar wordt die wel grappig met een tikkeltje talenkennis. Opnieuw kan men zich afvragen of ouders bij de naamskeuze voldoende ver hebben nagedacht dan wel of het om een bewuste keuze ging.

Waarschijnlijk bewust gekozen, maar eigenlijk nog wel mooi, vinden we namen als Fleur Blomme en Fleur Dugardin. Ook Vincent Franckx zal weinig last hebben gehad met zijn naam, tenzij iemand op het idee kwam zijn voornaam op zijn Frans uit te spreken. Ook Anne Ariën lijkt op het eerste gezicht niks bijzon-

ders voor te stellen qua naam, al komt – zoals ze zelf zegt – haar kredietwaardigheid mogelijk in het gedrang als ze naar Frankrijk verhuist.

Iets minder leuk lijkt ons het leven voor de heer Bernard Le Saine, die wellicht na een naamsafroeping mopjes te horen krijgt over tonnetjes met brandewijn. Nog erger is het wellicht voor Jean Aimar, die meteen weet wat zijn ouders dachten over de verdere voortplanting. Zeker veroordeeld tot een jeugdtrauma lijken ons Barbara Horny en al haar familieleden. Als mevrouw ooit over zichzelf een website wil starten, lijkt succes ons verzekerd met een bijzonder groot aantal mannelijke bezoekers.

Nog een leuk verhaal is dat van Raf Withofs. We laten hem zelf aan het woord:

Werkgerelateerd heb ik kennis gemaakt met een Nederlander met een plezante voor- en achternaam-combinatie: Bo The (uitspraak: beauté = schoonheid in het Frans).

We hebben een softwareprogramma waar onze contacten in staan. Toen ik de eerste keer met deze mijnheer ging bellen (toevallig eveneens een van mijn eerste commerciële telefoongesprekken) keek ik in ons systeem. Daarin stond: Bellen met 'The B. Man'.

Je voelt hem al aankomen! Ik sprak het op het Engels uit en besepte te laat dat het derde woord natuurlijk voor zijn geslacht staat (achternaam, voorletter van de voornaam, geslacht). Heb ik me een figuur geslagen...

De winnaars

Bij een prijsvraag horen natuurlijk winnaars en wie de bovenstaande nominaties bekijkt, zal meteen beseffen dat het niet eenvoudig is een keuze uit de erg uiteenlopende inzendingen te maken. Een stemming onder een commissie van redactieleden wees uit dat de onderstaande namen op de bewondering of verbijstering van de *Over taal*-redactie kunnen rekenen.

De eerste winnaar past in de categorie van de polyglotten. Onoplettendheid van de ouders lijkt ons volledig uitgesloten als een kind Beau Ter Ham genoemd wordt. 'Beau' mag dan wel 'mooi' betekenen, of Beau er zelf van zal kunnen genieten durven wij te betwijfelen.

Een andere prachtige mail vonden wij de volgende:

Ik heb jaren door heel Vlaanderen cursus kalligrafie gegeven en tussen al die cursisten ben ik vaak gekke namencombinaties tegengekomen, die ik dan ook heel mooi neergepend heb:

Sido Sol, bijvoorbeeld, en die vertelde dat haar broer Remy heette ... Re mi sol en si do sol.

Ik ken ook nog iemand met de kortste naam: O! En haar voornaam was Maria... O Maria!!!!

Els Gavel

p.s. Mijn zoon wou ik Lode noemen, maar dat deed ik niet omwille van de foute combinatie met zijn achternaam: Lode Gavel (l'eau de javel).

Ook onze derde en laatste winnaar kon een mooi verhaal voorleggen:

Een vijftiental jaren geleden werkte ik in een Nederlands bedrijf in Bilthoven. Bij de indiensttreding werd ik voorgesteld aan de general manager of verkoopdirecteur. Mijn rechtstreekse chef noemde iedereen bij zijn familienaam. Mr X, Mr Y... Een bepaalde persoon stelde hij voor als de heer Backes, waarop hij zijn voornaam zei: Dick. Je kunt je al inbeelden hoe ik mij amper kon inhouden van het lachen. Een tijd later heb ik dan ook aan de heer Backes uitgelegd wat zijn naam in het 'Vlaams' betekent. Hij wist dit al en ging er prat op dat hij niet voor niets de verkoopdirecteur was. 'Dat moet tenslotte iemand zijn die het goed kan uitleggen, nietwaar', zei hij.

We hopen u niet op slechte ideeën te hebben gebracht bij het zoeken naar een naam voor uw nieuwste creatie. Een klein verzoek: denk vooral twee keer na of doe het niet, en lever ons stof voor een nieuw artikel in 2025.

Piet Creten is leraar Nederlands en Engels in het Paridaensinstituut in Leuven.

e-mail: piet.creten@overtaal.be